

Referat

Med internationell klimatfinansiering avses industriländernas skyldighet att kanalisera finansiering till utvecklingsländer för att stödja utvecklingsländernas åtgärder för att motarbeta klimatförändringarna och hjälpa de fattigaste och mest utsatta människorna i världen att anpassa sig till klimatförändringarnas konsekvenser. Denna skyldighet gäller också Finland.

Denna aktuella analys från Utvecklingspolitiska kommissionen ser på den internationella klimatfinansieringen ur ett utvecklingspolitiskt perspektiv och vill stimulera debatten om frågan och beslutsfattandet i Finland. Vårt sätt att se på frågan bygger på arbetet med att främja Finlands globala ansvar och klimaträttvisa i samband med att genomföra FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Utan klimatåtgärder och åtgärder för att stoppa naturförlust går det inte att uppnå målen för hållbar utveckling.

Behovet av ökad klimatfinansiering ingår både i FN:s klimatkonvention och i klimatavtalet från Paris. Med dagens finansiering är det omöjligt att uppnå de gemensamma klimatmålen. Ytterligare går pengarna ofta till andra ändamål än till de mest utsatta människorna.

På klimatmötet i Glasgow kom industriländerna överens om att länderna så fort som möjligt måste uppnå det tidigare uppställda målet på 100 miljarder dollar per år för klimatfinansieringen. Inom de närmaste åren förhandlar länderna om finansieringsnivån efter 2025. Trycket på att öka finansieringen till utvecklingsländerna är stort. Det är också viktigt att finansieringen riktas jämt både till att bekämpa klimatförändringarna och till att anpassa sig till konsekvenserna.

De olika länderna har olika sätt att styra, kanalisera och rapportera om klimatfinansieringen. Länderna har delade åsikter om vilka de finansieringskällor är vars medel ska inkluderas i den klimatfinansiering som ges utvecklingsländer. Enligt vissa länder ska bistånd i form av donationer och lån som beviljas på förmånliga villkor räknas med, men inte till exempel lån och exportkrediter som beviljats på marknadsvillkor. Vissa länder ser finansieringen från alla källor som klimatfinansiering. Bristen på tydliga definitioner och kvalitetsproblem i rapporteringen gör det problematiskt att följa upp och bedöma finansieringens utfall.

I Finland har klimatfinansieringen i princip varit en del av utvecklingsarbetet. Finlands offentliga klimatfinansiering till utvecklingsländer har rätt brett fördelats i olika former via olika kanaler och instrument. Största delen av finansieringen har kanaliserats via utvecklingspolitiska finansiella investeringar och multilaterala organisationer samt fonder. Finansieringens storlek har varierat stort från år till år. Åren 2016–2020 bestod en större del av klimatfinansieringen av donationer med undantag för 2019 då antalet finansiella investeringar var större. De för 2022–2026 budgeterade anslagen består fortfarande till en större del av donationer, medan antalet finansiella investeringar är mindre. Totalt sett ökar klimatfinansieringen på årsnivå med 189–225 miljoner euro.

Det är dags för Finland att använda klimatfinansieringen fullt ut som en del av den mer övergripande klimatpolitiken och Agenda 2030. Det är ett konkret sätt att åstadkomma klimaträttvisa, det vill säga att med hjälp av det utjämna den ojämlikhet som klimatförändringarna orsakar och i synnerhet beakta de mest utsatta. Rekommendationerna i denna aktuella analys drar upp riktlinjerna för Finlands åtgärder för en ansvarsfullare, rättvisare och mer genomslagskraftig

klimatfinansiering. De som beslutar om klimatfinansieringen står inför val som de måste göra snabbt och med fog.

För att kunna svara på de ökande kraven behöver Finland en långsiktig och transparent handlingsmodell och en plan för att öka och kanalisera den internationella klimatfinansieringen. För att säkra en tillräckligt stor finansiering ska man ta fram en tydlig parlamentarisk plan som löper över regeringsperioderna och som innehåller en höjning av anslagen för utvecklingssamarbete till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten före 2030 i enlighet med Finlands åtaganden. Samtidigt ska klimatfinansieringen ökas så att den är ny och ökar i förhållande till medlen för utvecklingssamarbete.

Klimatfinansieringen ska ses som en helhet eftersom den kräver brett samarbete. Systemet för att styra finansieringen och ansvarsfördelningen mellan aktörerna måste göras tydligare. Parlamentariska beslutsfattare behövs för att ta fram strategiska och långsiktiga riktlinjer för klimatfinansieringen och för att övervaka utfallet av riktlinjerna. Olika ministerier och ministeriernas sakkunniga behövs i sin tur för att arbeta fram närmare planer och styra genomförandet.

Med ökad klimatfinansiering bidrar vi konkret till både bekämpnings- och anpassningsåtgärderna och de finländska aktörernas roll i det internationella klimatarbetet. Det är viktigt att undanröja aktörsspecifika gränser och på så vis främja klimatarbetet som skapar mervärde och täcker hela värdekedjan.